

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag
till lag om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendet**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om gränsbevakningsväsendet i överensstämmelse med riksdagens uttalanden ändras så att kravet på manligt kön slopas i behörighetskraven för militära tjänster. Dessutom föreslås att hänvisningarna om att gränsbevakningsväsendet hör till ett visst namngivet ministeriums förvaltningsområde stryks i övriga stadganden.

Det föreslås att till lagen fogas ett stadgande som vid behov gör det möjligt att också vid gränsbevakningsväsendet ordna sådan militärtjänst som avses i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

Beredningen av en totalreform av lagen om gränsbevakningsväsendet (5/75) pågår som bäst. Beredningsarbetet med reformen ser ut att ta ännu så lång tid att gällande lag på grund av riksdagens uttalanden måste revideras före den totala reformen. De föreslagna ändringarna är av författningsteknisk natur och ändringarna begränsar sig i sak nästan uteslutande till sådana punkter som berörs i riksdagens uttalanden.

1.2. Behörighet för militära tjänster (4 §)

Tjänstestrukturen, ställningen och utbildningssystemet för personer som innehar militära tjänster vid gränsbevakningsväsendet är av så speciell art att man har ansett att det behövs en särskild reglering genom lag av de militära tjänsterna, medan det annars i vanliga fall stadgas om tjänster genom stadganden på förordningsnivå. Att man undantagsvis har gått in för ett sådant arrangemang har i första hand berott på Ålands särställning. I militära tjänster vid gränsbevakningsväsendet tjänstgör soldater

som med stöd av 12 § självstyrelselagen för Åland (1144/91) har befriats från militärtjänst. Gränsbevakningsväsendet ger dylika personer också grundutbildning vid sidan av utbildningen för en militär tjänst. I 4 § lagen om gränsbevakningsväsendet (5/75) stadgas om de olika typerna av militära tjänster som finns vid gränsbevakningsväsendet och dessutom om kravet på att den som innehar en militär tjänst skall vara av manligt kön. Kravet angående tjänsteinnehavarens kön har i första hand författningshistoriska orsaker, eftersom kvinnor inte ens hade möjlighet att fullgöra värnplikt eller motsvarande militärtjänst vid den tidpunkt då lagen antogs. Numera jämställs militärtjänst som avses i 3 § lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/95) i alla avseenden med beväringsstjänst enligt värnpliktslagen (452/50). Sålunda täcker de behörighetskrav som anges i 21 § 2 och 3 mom. förordningen om gränsbevakningsväsendet (1026/94) till dessa delar behoven. Enligt förordningen krävs av den som utnämns till en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet fullgjord värnplikt i aktiv trupp i vapentjänst, men detta krav gäller inte personer som med stöd av 12 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland i stället för värnplikt får tjänstgöra på motsvarande

sätt inom lots- och fyrväsendet eller inom den övriga civilförvaltningen.

Då riksdagen antog lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor förutsatte den att regeringen överlämnar en proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendet så att kvinnor kan utnåmnas till militära tjänster vid gränsbevakningsväsendet från och med samma tidpunkt som inom försvarsmakten.

De första kvinnorna som har sökt sig till frivillig militärtjänst inom försvarsmakten har fullgjort sin militärtjänst i september 1996. I överensstämmelse med riksdagens uttalande föreslås att kravet angående tjänsteinnehavarens kön skall slopas i 4 §, så att en kvinna som fullgjort militärtjänst kan utnåmnas till en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet.

1.3. Specifiering av ministerium (3 och 5 §§)

I 3 § lagen om gränsbevakningsväsendet stadgas att gränsbevakningsväsendets högsta ledning och tillsyn hör till inrikesministeriet och att gränsbevakningsväsendets stab tillika utgör en avdelning inom inrikesministeriet. I 5 § 2 mom. stadgas att militära utnåmningsärenden inom gränsbevakningsväsendet föredras för republikens president av inrikesministern.

Då riksdagen antog lagen om ändring av 38 § Regeringsformen för Finland (976/95) förutsatte den att sådana ändringar i fråga om verksamhetsområde som gäller en uppgift som enligt lag ankommer på ett visst ministerium skall träda i kraft genom att lagarna i fråga ändras samt genom att det tillses att förvaltningen har en klar organisation och att ändringarna meddelas för medborgarna. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 306/1994 rd) är avsikten att det i reglementet för statsrådet skall stadgas uttömmande om statsrådets indelning i ministerier, deras verksamhetsområde och fördelningen av ärenden mellan dem. Avsikten är att ändra de stadganden som finns i alla andra författningar utom reglementet för statsrådet och som anger till vilket ministerium ett visst ärende hör, samt att i dessa stadganden stryka regleringen i fråga om verksamhetsområde.

Med tanke på gränsbevakningsväsendets uppgifter och bruket av särskilda befogenhe-

ter för att kunna fullgöra dessa uppgifter är det i fråga om gränsbevakningsväsendet, på samma sätt som det är i fråga om polisen, fortfarande motiverat att stadga om att gränsbevakningsväsendet är en del av ministeriets organisation och således i sin helhet lyder under principen för ministerförvaltning och parlamentariskt ansvar.

I enlighet med riksdagens uttalande föreslås att begreppet ministeriet för inrikesärendena i 3 § 1 och 3 mom. ersätts med en hänvisning till det ministerium som specificeras i reglementet för statsrådet. Det föreslås att till förteckningen i 3 § 2 mom. fogas chefen för gränsbevakningsväsendet som fattas i förteckningen. Begreppet inrikesminister i 5 § 2 mom. föreslås bli ersatt av en hänvisning till den minister som bestäms i reglementet för statsrådet.

1.4. Frivillig militärtjänst (8 §)

I 8 § lagen om gränsbevakningsväsendet stadgas att värnpliktiga kan förordnas att erhålla utbildning vid gränsbevakningsväsendet. För att undanröja olika tolkningsmöjligheter föreslås att stadgandet skall kompletteras så att det uttryckligen stadgas om att förutom värnpliktiga även kvinnor som antas till frivillig militärtjänst kan få militär utbildning vid gränsbevakningsväsendet.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga nämnvärda ekonomiska verkningar. På jämställdheten mellan könen inverkar propositionen så, att även kvinnor får rätt att söka sig till militärtjänster vid gränsbevakningsväsendet.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppgift. Försvarsministeriet har gett sitt utlåtande om förslaget.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 och 4 §§, 5 § 2 mom. samt 8 § 1 mom. lagen den 10 januari 1975 om gränsbevakningsväsendet (5/75), av dessa lagrum 4 § och 5 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 16 april 1992 (357/92), som följer:

3 §

Gränsbevakningsväsendets högsta ledning och tillsyn hör till det ministerium till vars verksamhetsområde gränsbevakningsväsendet enligt reglementet för statsrådet (1522/95) hör.

Gränsbevakningsväsendet har en chef för gränsbevakningsväsendet, en stab för gränsbevakningsväsendet, gränsbevakningssektioner, sjöbevakningssektioner, skolor och andra enheter.

Gränsbevakningsväsendets stab utgör samtidigt en avdelning inom det ministerium som avses i 1 mom.

4 §

Inom gränsbevakningsväsendet kan finnas följande militära tjänster: officer, institutofficer, specialofficer, sjöbevakare och gränsbevakare.

5 §

Militära utnämningsärenden inom gränsbevakningsväsendet föredras för republikens president av den minister till vars verksamhetsområde handläggningen av ärenden som gäller gränsbevakningsväsendet hör enligt reglementet för statsrådet.

8 §

Värnpliktiga kan förordnas att få utbildning vid gränsbevakningsväsendet. Dessamma gäller för dem som antagits till sådan militärtjänst som avses i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/95). I fråga om ovan nämnda personers tjänstgöring iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstgöring inom försvarsmakten i fråga om värnpliktiga och kvinnor som antagits till frivillig militärtjänst.

Denna lag träder i kraft den

199 .

Helsingfors den 22 april 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouni Backman

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 och 4 §§, 5 § 2 mom. samt 8 § 1 mom. lagen den 10 januari 1975 om
gränsbevakningsväsendet (5/75), av dessa lagrum 4 § och 5 § 2 mom. sådana de lyder i lag
av den 16 april 1992 (357/92), som följer:

Gällande lydelse

3 §

Gränsbevakningsväsendets högsta ledning och tillsyn hör till inrikesministeriet.

Inom gränsbevakningsväsendet finns enstab, gränsbevakningssektioner, sjöbevakningssektioner, skolor och andra enheter.

Gränsbevakningsväsendets stab utgör tillika en avdelning inom inrikesministeriet.

4 §

Inom gränsbevakningsväsendet kan finnas följande militära tjänster: officer, institutofficer, specialofficer, sjöbevakare och gränsbevakare. *Den som innehåller en militär tjänst skall vara av manlig kön.*

5 §

Militära utnämningsärenden inom gränsbevakningsväsendet föredras för republikens president av inrikesministern.

8 §

Värnpliktiga kan förordnas att få utbildning inom gränsbevakningsväsendet. I fråga om deras tjänstgöring iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstgöring inom

Föreslagen lydelse

3 §

Gränsbevakningsväsendets högsta ledning och tillsyn hör till *det ministerium till vars verksamhetsområde gränsbevakningsväsendet enligt reglementet för statsrådet (1522/95) hör.*

Gränsbevakningsväsendet har *en chef för gränsbevakningsväsendet*, en stab för gränsbevakningsväsendet, gränsbevakningssektioner, sjöbevakningssektioner, skolor och andra enheter.

Gränsbevakningsväsendets stab utgör samtidigt en avdelning inom *det ministerium som avses i 1 mom.*

4 §

Inom gränsbevakningsväsendet kan finnas följande militära tjänster: officer, institutofficer, specialofficer, sjöbevakare och gränsbevakare.

5 §

Militära utnämningsärenden inom gränsbevakningsväsendet föredras för republikens president av *den minister till vars verksamhetsområde handläggningen av ärenden som gäller gränsbevakningsväsendet hör enligt reglementet för statsrådet.*

8 §

Värnpliktiga kan förordnas att få utbildning vid gränsbevakningsväsendet. *Detsamma gäller för dem som antagits till sådan militärtjänst som avses i lagen om frivillig*

Gällande lydelse

försvarsmakten i fråga om värnpliktiga.

Föreslagen lydelse

militärtjänst för kvinnor (194/95). I fråga om ovan nämnda personers tjänstgöring iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas om tjänstgöring inom försvarsmakten i fråga om värnpliktiga och kvinnor som antagits till frivillig militärtjänst.

Denna lag träder i kraft den 199 .

